

Stockholm den 8 januari 2018

Från Eivor Karlsson, Stockholm. E-post eivor.karlsson@comhem.se, 070-433 67 62

Till

Ledamöterna i Socialförsäkringsutskottet, partiledarna samt Socialminister Annika Strandhäll.

Utförsäkring och fiktiva jobb

Alliansen och Sverigedemokraterna vill återinföra den bortre tidsgränsen – ibland benämnd stupstocken – som Alliansen införde 2010. Den avskaffades av regeringen efter valet 2014. Nu försöker regeringen istället pressa ned antalet sjukdagar från nuvarande 10,2 dagar till 9,0 i december 2020.

Det har fått till följd att allt fler nu får sin sjukpenning indragen. Försäkringskassan, FK, avslår i dag nästan tre gånger så många ansökningar som 2015. Kvinnor drabbas hårdast. Regeringen skriver i pressmeddelandet att *”målet om att nå ett sjukpenningtal som inte överstiger 9,0 dagar är ett samhällsmål, inte ett individmål”*. Vad detta mer konkret innebär förtydligas dock inte.

FK förefaller ha skapat egna regler för prövning av arbetsförmåga. Idag provas den sjukes arbetsförmåga mot en fiktiv (påhittad) arbetsmarknad utan att handläggaren närmare exemplifierar vilket arbete som avses.

Det vore en vinst för såväl den sjuke som samhället om FK pekade ut ett konkret arbetsområde som den sjuke antas klara av. Då kunde såväl sjukvården som Arbetsförmedlingen, AF, ges ett mål att arbeta mot. Dessutom har FK, utan lagstöd, bestämt vad ett intyg ska innehålla. Trots att läkarintyget är ett bevismedel. Beslut bör fattas av legitimerade läkare, ej av handläggare på FK. [Försäkringskassan har hitta på egna regler.](#)

FK:s generaldirektör har skrivit till regeringen med förslag att göra det möjligt för fler att få sjukersättning, tidigare kallat förtidspension. Det gäller äldre sjukskrivna med få år kvar till pension. Det berör också de personer som rimligen inte kommer att kunna återgå i arbete. Den möjligheten bör regering och riksdag ta ställning till. [Förslag om förtidspension får kritik.](#)

Fall och synpunkter där varje parti bör klargöra sitt förslag till lösning.

En del av de sjukskrivna borde beviljas hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning, beroende på hur mycket arbetsförmågan är nedsatt. Vem vill anställa en utsliten 59-åring person? Eller en 54-årig utbränd långtidssjukskriven person med psykosociala inslag. Eller de som drabbats av ME/CFS. [Låt inte fler lida i tystnad av ME/CFS](#)

Ögonsjuksköterskan Helena har varit sjukskriven på heltid efter en stroke. Hon drabbades av hjärntrötthet efter sin svåra sjukdom och behöver vila och lugn. Nu har hon blivit av med sin sjukskrivning. FK anser att hon kan jobba heltid med ett ”lättare jobb utan stress” Var finns det jobbet? Enligt läkarintyg klarar hon bara av att jobba 25 procent, oavsett arbete.

Eller läraren Susanne, med stress och hårt klimat i klassrummet, som kämpat sig tillbaka till jobb på 75 procent. Men fick avslag på sin deltidssjukskrivning på 25 procent. Hon ska söka andra jobb på heltid enligt FK. Vad är logiken och samhällsnyttan? Det är dessutom akut lärarbrist i var tionde skola. FK bedömer dessa olika fall – mot en fiktiv arbetsmarknad.

Lönebidrag, efter den sjukes förmåga, kan vara en möjlig väg. Personen betalar då skatt och får ett arbete. Men AF lämnade 2017 tillbaka 3,5 miljarder outnyttjade medel för lönebidrag till staten.

”Granska läkarnas ansvar för ökade sjukskrivningar. ”Det var rubriken i Dagens Industri den 14/12 –17. Författare var en opolitisk tjänsteman på Finansdepartementets budgetavdelning 1992–2014

”En central men obekvämlig fråga: Är undvikande av arbete den rätta medicinen för dessa patienter? Andra obekvämliga frågor: Är arbete verkligen skadligt för hälsan? Handlar det om sjukdom eller nedstämdhet? Är individen ett offer för omständigheterna eller finns ett ansvar för den egna situationen?”

Det finns som synes personer med ett skeptiskt sinnelag men Sverige har dock det tuffaste regelverket för sjukersättning i hela OECD, enligt socialminister Annika Strandhäll. Regler som tillkom under alliansregeringens tid, uppger Strandhäll.

Det handlar också om de som efter utförsäkring förlorat sin sjukpenningsgrundande inkomst, SGI, och därför inte kan sjukskrivas igen. En del ”faller under radarn” Det gäller att bli inskriven rätt – *kategori 10, ”utan förhinder”* – hos Arbetsförmedlingen. I *kategori 10 ”arbetsökande med förhinder”* förlorar man sin SGI. Det kan sluta i socialhjälp. Dessa områden borde såväl riksdagen som fackförbunden fördjupa sig i. Se bifogat dokument: Kategori 10 ”Utan förhinder”.

Det är lagstiftaren, riksdagen, som ska se till att tillämpningen av såväl domstolarnas beslut som FK:s bedömning av arbetsförmåga följer de intentioner som lagen avsåg..

Behov av konkreta åtgärder:

- Regeringen bör ompröva sina direktiv till Försäkringskassan.
- Utförsäkrade ska inte bli ”socialfall” utan ingå som en del av den statliga arbetsmarknads-politiken. En bättre samverkan mellan AF och FK efterlyses.
- Kroniskt svårt sjuka med t.ex. cancer, hjärtinfarkt och stroke bör inte utförsäkras.
- Lönebidrag, efter den sjukas förmåga, kan vara en möjlig väg. Bättre än försörjningsstöd.
- Fiktiv arbetsmarknad utan stöd i lagen bör omgående avskaffas.
- Vissa sjukskrivna bör beviljas hel eller partiell sjukersättning beroende på hur mycket arbetsförmågan är nedsatt.
- Sjukersättning. Vid förbättrat hälsotillstånd bör möjlighet ges att arbeta eller studera med vilande ersättning.
- A-kassorna ska följa gällande rättspraxis när det gäller arbetslöshetsersättning till sjuka.
- Alliansen och SD bör förklara vad avsikten är med återinförandet av den bortre tidsgränsen.

Med vänlig hälsning
Eivor Karlsson